

PÁL JÁNOS

A GONDVISELÉSRŐL

„Uram, te megvizsgálsz, és ismeresz engem. Tudod, ha leülök vagy felállok, messziről is észreveszed szándékomat. Szemmel tartod járásomat és pihenésemet, gondod van minden utamra. Még nyelvemem nincs szó, te már pontosan tudod, Uram. Minden oldalról körülfojtál, kezedet rajtam tartod.”
(Zsolt 139,1–5)

Napjainkban az ember ezernyi információ birtokába juthat. Újságtól, televíziótól, rádiótól elkezdve egészen a világhálóig számtalan eszköz áll rendelkezésünkre, hogy minden apróságot megtudjunk világunkról, ami körülöttünk történik, szűkebb vagy tágabb környezetünkben. És szinte minden egyes alkalommal, amikor ezeket a híreket halljuk, olvassuk, látjuk, az az érzésünk támad, mintha minden a feje tetejére állt volna. Sokszor az a benyomásunk támad, hogy minden megtörténhet ezen a világon az egy jón kívül, a dolgok csak rossz irányban haladnak. Mert mivel vannak tele a rádiók, televíziók, újságok hírei? Csupa rossz hírekkel. A képernyők alatt futó hírsávokban naponként olvashatni arról, hogy a világ valamelyik sarkában több tucat vagy több száz ember válik az erőszak áldozatává, hogy ezreknek kell elmenekülniük az erőszak elől lakóhelyeikről. Sokkoló képeket, filmrészleteket, beszámolókat láthatunk, olvashatunk arról, hogy milliónyian tengődnek egyik napról a másikra, hajlék, táplálék nélkül, magukra hagyatva, kisémmizve. Milliányi emberi élet tragédiájának lehetünk szemtanúi televízión, újságon, rádión keresztül. De sokat láthatunk ezekből mindennapjainkban is *közvetlenül*: hajléktalanokat kukákban kotorva, utcákon lézengve, kéregetve, nyomorogva.

Ki a felelős ezért? – kérdezhetjük. Miért van ez így? Hol van és egyáltalán van-e isteni gondviselés? És vajon mindaz, amiket a zsolttárból fentebb idéztünk – hogy Isten szemmel tartja járásunkat, hogy kezét rajtunk tartja, hogy gondja van útjainkra – hol marad? Hiszen a sok áldozat, menekült, a nyomor, az éhínség éppen az ellenkezőjét látszik bizonyítani, a zsolttárirót látszik cáfolni.

Van-e tehát isteni gondviselés? Válaszunk egyértelmű és világos: igen, van isteni gondviselés.

Isten mindennel megajándékozott, ami szükséges számunkra. Gondviselésének legszebb ajándékai lelki talentumaink, tehetségeink (amelyeknek kama-toztatása Istentől kapott kötelesség): hit, amely erőt, reménységet ad a küzdelemhez, hogy céljainkat, álmainkat, küldetésünket megvalósíthassuk, értelem, amely

a teremtés koronájává emel, hozzá hasonlatossá tesz bennünket, szabad akarat, amely által a magunk sorsának kovácsolói lehetünk. Mégis a szeretet a legszebb talentumunk, amely életünknek értelmet, célt ad, amely boldogságunknak egyetlen biztosítéka.

De nemcsak talentumokkal ruházott fel bennünket az isteni gondviselés és szeretet, hanem bizalmával is, ránk ruházva teremtett világát, mondva: „Alkosunk embert a képmásunkra, hozzánk hasonlóvá: uralkodjék a tenger halain, az ég madarain, az állatokon, az egész földön és mindenben, ami a földön csúszik-mászik. Nektek adok az egész föld színén minden maghozó növényt és minden fát, amelynek maghozó gyümölcse van: mindez legyen a ti eledeletek.” Itt van körülöttünk ez a csodálatos világ a maga sokszínűségével, és ne feledkezzünk meg életünk egyetlen pillanatában sem arról, hogy értünk ragyog, kel és nyugszik a Nap, értünk hullanak alá az eső életet adó cseppjei, értünk terem a föld, értünk nyílnak a virágok, énekelnek a madarak.

És nem utolsósorban ott van az isteni gondviselés mindennapjainkban is, hogy egészségesen kelhetünk minden reggel, hogy minden nap elvégezhetjük munkánkat, hogy élünk és örvendezhetünk e világ sok-sok csodájának, titkának.

De ha van isteni gondviselés, kérdezhetjük, miért van mégis a sok szerencsétlenség, tragédia, nyomorúság? Valami még sincs rendjén! Valaminek mégis csak híjával vagyunk. Valóban, Testvéreim, valami híján van, valami nincs rendben, valami mégis hiányzik. A gondviselés, de nem az isteni, hanem az emberi gondviselés, a felebarát iránti felelősség.

Mielőtt válaszolnánk a nyugtalanító kérdésre, hogyan állunk ezzel a dologgal, álljunk meg egy pillanatra gondviselés szavunk mellett. Bontsuk csak szét ezt az összetett szót, majd újból illesszük egymás össze! Érdekes és értékes felismeréshez juthatunk. *Gond* és *viselés*. Nem kevesebbről van itt szó, Testvéreim, mint arról, hogy gondviselés szavunk annyit jelent: mások *gondjait, nehézségeit közösen hordozni, vigyázni a mellettünk állókra*. Az édesanya is, amikor gondját viseli gyermekének, közösséget vállal és segít neki élete kibontakozásában, vigyáz rá, segít leküzdeni minden akadályt, amibe ütközik. A gondviselés tehát annyit jelent, mint vállalni mások gondjait, terheit, és segíteni ezek leküzdésében. Éppen ezért egy jó szó, egy biztató mosoly, egy meleg kézszorítás, megannyi apró gesztus mind-mind gondviselést jelent.

Hogy aztán mennyire viseljük gondját másoknak, mennyire vigyázunk a mellettünk levőkre, arra hétköznapijaink tapasztalataival válaszolhatunk. Először is láthatjuk, hogy egyre kevesebb ember hajlandó mások segítésére, mások terhének hordozására. Emberi életek törnek derékba, mert képtelenek magukban elviselni a rájuk nehezedeő terheket, nehézségeket; családok hullanak szét, mert nincs közös teherviselés, gondoskodás. Könnyen eltaposnak zsugori, kapzsi, törtető emberek, akik számára nincs embertárs, gondviselés, csak hatalom, pénz, sötét agyrémek. Ki kinek viseli gondját egy olyan világban, amikor még a szülő

is tiltott helyen vezeti át gyermekét az utcán – csúcsforgalomban? És éreztek-e, éreznek-e felelősséget, vigyáztak-e, vigyáznak-e mások életére azok, akik háborúkat robbantanak ki, akik becsapják embertársaikat, akik csak önérdekeiket tartják szemük előtt, akik meggondolatlanul cselekszenek? Nem! És sokszor az az érzésem támad, hogy egyre kevesebben vannak azok, akik hajlandók a gondviselésre, közös teherhordozásra, a felelőségre, a vigyázásra.

De felelősek vagyunk-e *valójában* önmagunk iránt is? Nem igazán. Helyesebben: az emberek nagyobb hányadára jellemző a mértéktelenségből fakadó felelőtlenység. Ma már több ezren is vannak, akik nem *éhen* halnak, hanem a mértéket nem ismerő evés, *zabálás*, italozás útján távoznak el örökre az élők sorából. Számталanan halnak meg útjainkon csupán azért, mert eszükbe sem jut, hogy vigyázzanak magukra, mert szótárunkban teljesen ismeretlen az öngondoskodás fogalma. De felelőtlenek vagyunk magunkkal szemben akkor is, ha elodázzuk gondjainkat, ha nem oldjuk meg azokat, hanem magunk előtt görgetjük mindaddig, míg azok maguk alá temetnek, meg nem emésztenek.

Kedves keresztény Testvéreim! Beszédem elején azt mondtam, hogy a birtokunkba jutó tapasztalatok, hírek, ismeretek alapján olyan érzésünk támadhat, hogy a sok gond, nyomorúság legyőzhetetlen, hogy nincs is isteni gondviselés. Én azonban ismét azt mondom, hogy van! Csupán az emberi hozzáállással, az emberi gondviseléssel akadnak bajok. Nem lenne annyi nyomor, éhezés, szenvedés, könny, keserűség, nem lenne annyi tönkrement, derékba tört élet, ha lenne emberi gondviselés, közteherhordozás, gondoskodás. És nem utolsósorban magunkat is igen sok szerencsétlenségtől, kellemetlenségtől, tragédiától megóvhatnánk, ha felelősnek éreznénk magunkat életünkért, ha arra nagyobb odafigyeléssel vigyáznánk.

Megszépülne életünk, világunk, ha nemcsak Isten tudná, mikor ülünk le, és állunk fel. Ha mindenki észrevenné az embertársa szándékát, óhaját, örömét, bánatát, ha mindenki szemmel tartaná a körülötte állók „járását és pihenését”, ha mindenkinek gondja volna mások útjaira is, ha mindenki rajta tartaná gondoskodó kezét, tenyerét a mellette állókon, szerettein. Megszépülne életünk, ha mindenki úgy gondoskodna önmagáról és másokról, amint azt gondviselő Istenünk teszi minden áldott napon. Nem lenne annyi sírás és fogcsikorgatás szomorúságtól, bánattól, keserűségtől.

Mit tegyünk hát? Csupán annyit, mint amit Jézus mondott: szeretni és szolgálni Istent és embertársainkat. Isten iránti szeretetünket a Tőle kaptak gondozásával fejzhetjük ki. Az ember iránti szeretetünket pedig a gondviselés, közös teherhordozás mindennapos gyakorlásával. Adja hát az Isten, hogy így tudjuk kifejezni ragaszkodásunkat Hozzá és keresztény hitünkhöz. Ámen.

SOLYMOSI ALPÁR

„AHOGYAN TE SZERETSZ...”

„Amit tehát szeretnétek, hogy az emberek veletek cselekedjenek, ti is ugyanazt cselekedjétek velük, mert ez a törvény és ezt tanítják a próféták.” (Mt 7,12)

Kedves Testvéreim! Napjainkban inkább a farkastörvények mintsem az arany szabály korát éljük. Még mindig nem tudtuk magunkévá tenni a jézusi szemléletnek bár a töredékét sem. Egy-egy élethelyzetben még mindig sokkal könnyebb az ösztöneinkre hallgatva megnyilvánulni, mint inkább egy másfajta életszemlélettel először önmagunk indulatait visszafogni, leküzdeni, s a választ higgadtan, kiegyensúlyozottan megadni. Egy sértés után csak akkor nyugszunk meg, ha valahol mi is visszadöfhetünk az illetőnek. S ha valaki, akitől különben nem tartunk, megpofozna, a kezünk rögtön ökölbe szorulva lódulna.

Ezen indulatos, agresszív világban nagyon sokan vannak, akik menekülnek, és békét keresnek. Én is ezen emberek közé sorolnám magamat. Szeretném, ha embertársaim szeretnének, s mégis oly sokszor először bennem fogalmazódik meg az indulat. Biztos vagyok benne, hogy ti magatok is így vagytok ezzel, hiszen ebben a kicsi faluban is sok az egymásra mutogatás, a harag. A bennünket ért sérelmeket, amelyek lehet, hogy sokszor nem is szándékosak, nagyon nehezen tudjuk elfeledi. Magunkkal cipelünk évtizedes haragokat. Mindig a másokra mutatunk, s közben képmutatókként nem látjuk meg a saját szemünkben a gerendát. A kölcsönösség elvét tartva viszonzzuk a gyűlöletet, és soha, semmilyen körülmények között nem bocsátunk meg. Észre sem vesszük, s így szállnak el fejünk felett az értékes évek. Önmagunk bugyraiban egyre magányosabban éljük le életünket.

Kedves Testvéreim! Bár Mózes korában, a „szemet szemért, fogat fogért” élelve a törvényhozásban egy jó irányba tett előrelépést jelentett, sok keserűséggel a tarisznyákban úgy érzem, hogy ma már megértjük, hogy ezzel élni, a konfliktusokat hasonló módon megoldani nem lehet.

Igen, a Tóra e passzusa egyfajta fejlődést jelentett a törvény nélküli, kiszolgáltatott világban. Kordába szorította az emberi felelőtlen cselekedeteket, a testi sértéseket. Az elkövetett bűnt többé már nem lehetett óvadék ellenében, anyagi kártérítésben letudni, hanem a törvény természetbeni, azonos elégtételt követelt. „Szemet szemért, fogat fogért, kezét kézért, lábat lábért, égetést égetésért, sebet sebért, kék foltot kék foltért” – szölte a mózesi parancsolat (2Móz 21,24–25). Ez a törvény elsősorban az alacsonyabb társadalmi szinten élő, kiszolgáltatott embereket védte, akik a gazdagokkal szemben, addig, teljesen kiszolgáltatottak voltak.